ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

גידולי יצחק
מצות ציצית

אידיש

127

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשמ"א לפ"ק

נומר 21

ישראל וקדושתו

אין דיזען ספר ווערט ערציילט וואונדערליכע מעשיות,
פון דיזע צדיקים וואס ווערען דא אויסגערעכענט,
מיר האבען דאס גידרוקט אויף זשארגאן כדי יעדער
מענש זאל קענען ליינען, און וויסען דאס גרויסקייט
פון דיזע הייליגע צדיקים זכותם יגן עלינו, און זיך
אפצולערנען, וויא אזוי צו דינען השי״ת:

א׳ פון הצדיק הקדוש ר׳ ישראל בעל שם טוב.

ב) נאך פון הצדיק בעל שם טוב זצ״ל

ג׳ פון הצדיק המגיד מקאזיניץ זצ״ל

ד) פון הצדיק ר׳ ישראל מריזשין זצ״ל.

ה) פון הצדיק ר׳ ברוך ממעזיבוש זצ״ל

ו) פון הצדיק הרבי ר זישא זצ״ל

ז׳ פון הצדיק ר׳ יהושע העשיל מאפטא זצ״ל

ח׳ פון הצדיק ר׳ פנחס מקאריץ זצ״ל

ניו-יארק,

שנת תשי״ג לפ״ק.

ישראל וקדושתו

אוואונדערליכע מעשה פון דעם הייליגן צדיק ר׳ ישראל בעל שם טוב זצל״ה:

איידער דער בעש״ט איז בעוויזט געווארין אויף דער וועלט איז ער געוועזן מלמד אין אדארף ביא איין ארענדאר. דער ארענדאר האט אים זייער גרויס עהרע צו געטהיילט וויל ער האט גיזעהן אז ער איז זייער איין ערליכער און איז שטארק אבגעהיטען ביא אלעס. האט דער בעש״ט גיבעטין זיין בעה״ב ער זאל אים אויף בויען א שטיביל אין וואלד ער זאל דארט לערנין מיט זיינע קינדער עס זאל זיא קיינער נישט שטערען פון לערנין האט ער אים צוליב געטוהן אמאהל איז ער אהיים בעגאנגין מיט זיינע תלמידים עסין. וויא זייא זענין גיקומין נעבין דער שטוב האט ער געהערט זייער אביטער גיוויין. זענין זייא ערשראקין גיווארין. וויא זייא זענין אריין גיקומין אין שטוב האבין זייא גיזעהן אז דער ארענדאר מיט זיין וויב וויינין. פרעגט זיי דער בעש״ט נאך וואס וויינט איר? האבין זייא אים דערציילט אז עס איז געקומין זייער א שלעכטער מאן צום אדון פון דארף און גיבעט אים פיל מעהר פאר דעם דארף. האט דער אדון צו אים געשיקט זאגין אז אויב ער וועט אים אזוי פיל געבין וויא פיל מען גיבט יעצט איז ער בילכער. אויב נישט וועט ער פערדינגין צו דעם וואס גיבט מיין. דער בעש״ט האט זייא גיטרייסט און האט זייא גיזאגט אז נאך מיטאג׳ס וועט ער אליין גיין צו דעם שלעכטין מאן און וועט מיט אים רעדין. און מיטין אויבערשטינס הילף וועט ער זיכער פועלין ער זאל נישט אויס דינגין דיא ארענדע. עס איז אזוי גיוועזן. ער איז גיגאנגין צוא אים און האט מיט איהם גירעט זייער מיט גוטין ער זאל נישט טוהן אזא גרויסע זונד. דען דער בעה״ב האלט שוין דיא ארענדע פיל יאהרין און ער איז בעפאלין מיט קליינע קינדער וועלכים זייער גאנץ לעבין איז נאר פון דער ארענדע. אבער דער שלעכטער מאן האט אים גאר נישט געוואלט הארכין. וויא דער בעש״ט איז אוועק גיגאנגין איז ער צו גיגאנגין און האט אהנגיקלאפט ביא דעם פענסטער. איז דער שלעכטער מאן צו גיקומין צום פענסטער. זאגט דער בעש״ט צו אים איך זאג דיר צו אז דיא וועסט דיא ארענדע זיכער נישט דינגין. האט ער זיך פון אים אויס גילאכט און איז באלד גיגאנגין צום אדון אים בעטין ער זאל מיט אים מאכין א קאנטראקט. האט דער אדון אים גיענטפערט אז יעצט איז ביא אים דא גרויסע געסט זאל ער ווארטין ביז נאך זייער אב פאהרען וועט ער אב שרייבין דיזן קאנטראקט. דער אדון האט אים אויפגענימין מיט א גלעזיל גוטין מעד

און

און האט אים געזאגט אז ער זאל זיך דער ווייל גיין אפרוהען. און וויא דיא געסט וועלין אפפאהרין וועט ער אים רופין. ער האט אזוי גיטאהן מען האט אים גיעפינט דעם גארטין און ער איז זיך געגאנגין לייגין שלאפין. נאכדעם וויא דיא געסט זענין אבגיפאהרין האט דער אדון געשיקט זיין דינער אויפוועקין אים. אבער ער קלאפט אלאנגע צייט און מען ענטפערט קיינער ניט האט ער געמוזט אריבער קריכין איבער דעם גארטין. און ער הייבט אים אהן צו וועקין אבער ער ענפערט נישט. דען עס איז אים אפגעגיסין גיווארין זיינע הענד און פים מיטן מויל און ער האט זיך נישט גיקענט רוהרין ר"ל. מען האט אים ארויף גיווארפין אויף א וואגין און אים אהיים גיפירט. דער נאך איז דער ארענדאר פערבליבין אויף דער פויערדינער פרייז ביא דער ארענדע. און דער שלעכטער מאן איז אזוי קראנק גיוועין פיל יאהרין ביז דער בעש"ט איז בעווסט גיווארין אויף דער וועלט. וויא דער קראנקער האט דאס געהערט האט ער גיוויזין זיין הויז געזינד אופין ווינק אז זייא זאלין אים פירען צום בעש"ט דען דאס אלס נעמט זיך פין אים. האט מען אים אהין געפירט. האט דער בעש"ט גיזאגט אז ער איז נישט ווערט געהיילט צו ווערין נאר ווייל ער איז בעפאלין מיט קליינע קינדער וועט ער אים היילין געגצליך. און ווייל ער האט זיך גילאזט היילין מיט כוחות הטומאה האט ער עס האט אים נישט געהאלפין וועט ער פאר דאס מוזין גיין אויף אשטעקעלע. און עס איזט אזוי גיוועזן. פון דאנען קען מען זיך ארויס נעמין אמוסר אז מען טאר אייגער נישט צו נעמין דעם צווייטינס פרנסה און דעם זכות וועלין מיר אויס געלייזט ווערין. אמן:

נאך אווינדערליכע מעשה פון הבעש"ט הקדוש וצוקלל"ה:

דער בעש"ט איז אמאהל גיקימין אויף שבת קיין בראד. און דאס איז דאך בעוויסט אז מען האט דאמאלס ניט אזוי גיגלייבט אין דעם בעש"ט. האט אגרויסער גביר ביא זיך גיטראכט איך וועל דעם בעש"ט אמיס פרייוון דען איך הער דאך אז זיינע חסידים דערציילין פון אים גרויסע ווינדער. איז ביא דעם גביר גיוועזין אקעלער פין זייער גוטע ווייגין. נאר אין איין ווינקעל איז גיוועזין יין-נסך פיר קריסטין וועגין. האט ער גיזאגט צו זיין דינער גייא אין קעלער אריין און נעם מיר ארויף פון דעם ווינקיל א פלעשיל וויין. און זאלסט מיט דעם וויין גיין צום בעש"ט און אים איבער געבין צום בעש"ט און דער האנד אריין. ניט צו קיין אנדערין מענטש פון

זיינע

ישראל וקדושתו

זיינע משמשים . אונ זאלסט אים זאגין אז איך האב אים גישיקט דעם וויין . ער איז זייער גוטער וויין . דריבער פערלאנג איך אז ער אליין זאל פון דעם וויין טרינקען . אונ דיא זאלסט דערבייא שטיין ביז דיא וועסט זעהן אויב ער וועט אליין טרינקען דעם וויין זאלסטו מיר דאמאלס קומין זאגין . דער דינער האט אזוי גיטוהן . אונ ער האט זיך גישטעלט פון וויטינס צו זעהן וואס דא וועט זיין . האט ער גיזעהן וויא דער בעש"ט האט גיעפינט דאס פלעשיל אונ האט אבגינאסין אונ אגלעזיל אריין א ערך פון א האלב גלעזיל וויין . דער נאך האט ער אויף געהויבין דאס גלעזיל אקייגין דעם פענסטער אונ אריין געקיקט דעריגען . אזוי האט ער געטוהן דרייא מאהל . דער נאך האט ער גיטרונקין דעם וויין . איז דער דינער באלד גיגאנגין צום גביר אונ האט אים ערצעהלט וויא ער האט זעלבסט גיזעהן אז דער בעש"ט האט דעם וויין ניטרינקין . וויא דער גביר האט דאס אויס געהערט האט ער געמאכט אגעקלאנג אויף דער גאנצער שטאט אז דער בעש"ט האט יין-נסך גיטרונקין . ער האט זייא אללעס ערצעהלט פין אנהייב ביז ענדע . בקיצור דיא גאנצע שטאט האט גערוישט אזוי וויט אז אפילו אינטער דעם בעש"ט'ס שטוהל זענין געשטאנין מענטשין אונ איינער האט דעם צווייטין איינגערוימט אין אויער אז דער בעש"ט האט געטרונקין יין-נסך . ביז דער בעש"ט האט דאס דערהערט . נאר ער האט אלס גישוויגין . וויא עס איז גיקומין נאך דעם בענטשין אונ דיא שטוב איז גיוועזין פיל מיט מענטשין פין עק צו עק . האט דער בעש"ט געשיקט רופין דעם גביר . איז ער געקומין צו גיין . זאגט דער בעש"ט איך האב געהערט אז דיא האסט אויף מיר ארויס גילאזט א קול אז איך האב געטרונקין יין-נסך . ענטפערט דער גביר דיא זאך איז וואהר . דען איך האב עקסטרע אייך געשיקט א פלעשיל יין-נסך צו פריווין אייך אויב איר וועט אים טרינקען . פרעגט אים דער בעש"ט צו האסטו אליין ארויס גענומין דעם וויין פון קעללער אונ מיר גישיקט ? ענטפערט ער נישט איך אליין האב גענומען נאר איך האב געשיקט מיינם א דינער אונ האב אים אנגעזאגט אז ער זאל גענומין אפלעשיל פון דעם וויין וואס שטייט אין ווינקיל וואס דארט שטייט יין-נסך אונ זאל אים צו אייך טראגין . זאגט דער בעש"ט צום גביר . שיק נעך אהער ריפען דיין דינער . אונ דיא זאלסט דא בייא מיר שטיין ביז ער וועט קימען אונ וועט דער צייליין וויא אזוי עס איז גיוועזין . דער דינער איז גיקימען צו גיין פרעגט אים דער גביר פין וואנען האסטו גענומען דעם וויין ? ענטפערט ער פין דעם אונ דעם ווינקיל וואס איר האט מיר גיזאגט אונ ער האט אים גיגעבין א ווארט צייכין למשל אויף מזרח זייט אדער

מערב

ישראל וקדושתו

מעהב זייט וואס דארט איז פינקט געשטאנען כשרער ווין. איז דעם נגידים פנים בלאס געווארן פאר גרויס בושה און ער האט אנגעהויבן שעלטן דעם דינער און זאגט איך האב דאך דיר געזאגט אז זאלסט נעמען פון דעם ווינקיל פאר וואס האסטו מיך נישט געפאלגט. האט זיך דער דינער נישווארין וויא ער האט אליין געהערט אז ער האט אים געהייסן נעמען פון דעם ווינקיל וואס ער האט גענומען. איז דער גביר ארויס געגאנגען מיט גרויס שאנדע וואס עס איז אים נישט אויס געפירט געווארן זיין מחשבה. פון דאנען קענין מיר זיך ארויס נעמען א מוסר אז מען טאר נישט נאך קלערין נאך קיין שום צדיק. דען דער צדיק זעהט אלעס מיט זיין היילינגען גייסט. זיין זכות זאל אונז ביישטיין און צו אלע יודין אמן:

נאך אווינדערליכע מעשה פון דעם בעש"ט הקדוש זצוקלל"ה:

און דער שטאט טארניפאל האט דער בעש"ט געהאט אויף זיך מיט זיינע חסידים פיל מתנגדים. האט זיך דאמאלס געטראפין אגרויסין גביר'ס א זוהן איז משוגע געווארן. מען האט געברענגט פיל גרויסע דאקטורים צו אים אבער זייערע אלע מעדיצינין האבין אין אים קיין שום איינדריק נישט געמאכט נאר דעם גביר'ס ווייב האט אים קיין רוה נישט געגעבין און זיא האט צו אים געזאגט דו הערסט דאך אז דיא גאנצע וועלט ריהמט דעם בעש"ט אז ער טוהט ווינדערליכע זאכין. דריבער וועלין מיר צו אים פאהרין מיט אינזער זוהן טאמער וועט ער אים קענין היילין פון זיין שגעון. האט ער זיא נישט געוואלט הארכין דען ער האט נישט געגלייבט אין דעם בעש"ט. וויא עס איז אוועק געגאנגען נאך אצייט האט דער גביר געזעהן אז עס ווערט אלס ערגער. האט דער גביר געבעטין דיא רעשט נגידים אויך גרויסע לייט אז מען זאל אפ שרייבין אבריף צום בעש"ט אז זייא פערבעטין אים קיין טארניפאל אויף איין שבת. און ער וועט אים צו זיך ארויין נעמען אויף זיינע הוצאות. וויל עס איז אים זייער אשאד געוועזין זיין טהייערער זוהן וואס ער איז געוועזין אגרויסער למדן אויך געבילדעט און אנדערע קענטשאפטין. האבין אים דיא נגידים צוליב געטוהן דען ער איז געוועזן זייער א חשיבער מאן. מען האט געשיקט נאך דעם בעש"ט און ער איז געקומען אויף שבת קיין טארניפאל צו דעם גביר. דער סדר פון בעש"ט פלעגט זיין אז מען האט צו אים געברענגט א משוגענעם

פלעגט

ישראל וקדושתו

פלעגט ער אויס זעצן אַ בעזונדערע צײַט וואָס ער פלעגט מיט אים רעדן. אונ אַז ער האָט מיט אים אַזוי גירעדט עטליכע טאָג איז ער געזונד געוואָרן. אַזוי האָט ער דעם גביר׳ס זוהן אויך אויס געזעצט אַ צײַט צו ריידן מיט אים. אונ דער משוגענער איז גיזעסן אײַנגיזעצט אין אַבעזונדערע שטוב. אונ אַ היטער איז גיזעסן צו היטן אים ער זאָל קיין שאָדינס ניט טוהן. וויא דער היטער האָט אים גיברענגט פאַר דעם בעש״ט איז ער איבער דער גאַנצער צײַט גישטאַנין פאַרן בעש״ט מיט גרויס פּאָרכט ער האָט גאָר קיין היטער נישט געבראַוכט. אונ וואָס דער בעש״ט האָט אים גיפרעגט האָט ער גיענטפערט גלײַך וויא יעדער מענטש. וויא עס איז געקומען פרײַטאָג האָבן זײַא גיפרעגט דעם בעש״ט וואָס פער אַפלײַש ער פערלאַנגט אויף שבת. האָט ער גיענטפערט אַז מען זאָל ריפן דעם שטאָדט-שוחט ער זאָל שעכטן אַ גוט שעפסיל. האָט מען אַזוי געטוהן. נאָך דעם שעכטן האָט דער בעש״ט גיזאָגט צום שוחט איך וועל אַליין גיין באַדקינין דיא לינג אינגע-ווייניג. נאָך דעם באַדקינין האָט דער בעש״ט גיזאָגט אַז דיא לינג איז גליאַט. באַלד דער נאָך איז דער בעש״ט גיגאַנגין אין באָד אַריין. אונ דער שוחט איז דערווײַל אַרײַן גיגאַנגין אין שטיב אַריין ביז מען וועט אָפּ שינדין דאָס שעפסיל וועט ער אַרויס נעמין דיא לינג צו באַדקינין וויא דער דין איז. וויא דער אָפּשינדער האָט אַרויס גינומין דיא לינג אונ גיגעבין זיא דעם שוחט. האָט דער שוחט גיפינין אַ לעבעלע אין דער לינג וואָס צוליב דעם איז דאָס שעפסיל טרפה. וויא דער שוחט האָט דאָס גיזעהן האָט ער גיוואַרט ביז דער בעש״ט וועט קומין טאָמער וועט ער הייסן שעכטין אַ אַנדער שעפסיל. וויא דער בעש״ט איז אַהיים געקומין האָט מען אים געוויזין אַז אין דער לינג איז דאָ אַלעכיל. האָט דער בעש״ט גיזאָגט מען מעג דאָס שעפסיל עסין. אונ דער פון זאָל מען קאָכין אויף שבת. דער שוחט איז אַהיים גיגאַנגין אונ האָט דער צײַלט דער גאַנצע שטאָט דיזע ווינדערליכע געשיכטע. אַלע וואָס האָבין פין דעם בעש״ט נישט געהאַלטין בפרט דער רב וואָס ער איז אַפילו נישט גענאַנגין דעם בעש״ט שלום געבין האָבין זיך דערויף זײַער נעפרײַט. מען האָט שוין אָהנגעהויבין אַרײַן קלערין וואָס צו טוהן. איז אָב גיקלערט געוואָרין אַז נאָך דעם דאַווינין צו מאָרגינ׳ס זאָל מען זיך פערזאַמלין צום בעש״ט אונ דער רב זאָל אויך זײַן דערבײַא צוא האָבין אַ ויכוח מיט דעם בעש״ט. זײַנע שאַנדע זאָל אַנפּלעקט ווערין פער פיל מענטשין זײַא האָבין אַזוי געטוהן. דער רב איז מיט אַלע גרויסע לײַט געקימען אויף דער סטאַנציע פון בעש״ט אונ דער בעש״ט איז נאָך דאַמאָלס גיוועזן בײַא דעם דאַווינין. דער רב האָט זיך גיזעצט איבין-

ישראל וקדושתו

אן אויף דעם בעש"ט'ס שטוהל אונ אלע מתנגדים זענין געזעסין ארום דעם טיש . אונ זייא האבין געווארט אויף דעם בעש"ט . ווייא דעם משוגענים'ס היטער האט געזעהן אז עס איז דא אפילע שטוב מענטשין אויך אנ'אלטער מאן זיצט אויף דער שטוהל האט ער געמיינט אז דאס איז דער בעש"ט דען עס איז זיכער געקימין דיא צייט אריין צו פירין דעם משוגענים . אונ דאס האט דער היטער געוויסט אז ווייא באלד דער משוגענער קימט אריין אין שטוב אונ זעהט דעם בעש"ט שטייט ער בערוהט גלייך וויא יעדער געזונטער מענטש . דעריבער האט ער גענימען דעם משוגענים אונ האט אים אריין געפירט אין שטוב אריין . אונ ער איז זיך אוועק גיגאנגין . וויא דער משוגענער האט גיזעהן אז דער בעש"ט איז נישט דא נאר דער רב זיצט אויף דער שטוהל האט ער אנגעהובין ארים דרייען זיך ביא דעם טיש . אונ האט גירעט פיל משוגענע רייד אין דער מיטן האט ער דערציילט אז געכטין נאך דעם וואס מען האט גישאכטין דאס שעפסיל אונ דער בעש"ט האט עס גיבאדקינט איז ער אוועק גיגאנגין אין באד אריין . אונ דער שוחט איז דערווייל אריין גיגאנגין אין שטיב אריין איז דארט קיינער נישט גיוועזן אויף דעם הויף האב איך גענימין אקיילעכדיג רעדיל אונ האב געמאכט אגיט לעכיל אין דער לינג . וויא דער רב מיט אלע גרויסע לייט האבין דאס געהערט זענין זייא דערציטערט גיווארין אונ זענין באלד אנטלאפין גיווארין ווארין זייא האבין מורא געהאט דער בעש"ט זאל נישט אהן קומען . פין דאנין קען מען זעהן דאס גרויסקייט פון דעם בעש"ט זיין זכות זאל אונז בייא שטיין אמן :

נאך אווינדערליכע מעשה פון דעם בעש"ט הקדוש זצוקלל"ה :

אין דעם בעש"ט'ס צייטין איז גיוועזין א דארפ'ס מאן וועלכער פלעגט ראש השנה אונ יום כיפור שטענדיג דאווגין אין דעם בעש"ט'ס בית המדרש ער האט געהאט איינגיל וואס איז גיוועזין שטארק פערגרעבט ער האט נישט גיקאנט זיך אויסלערניי דיא צורה פון דיא אותיות. אפילו נאך זאגין קיין קדושה אדער ברכו ה' אמן האט ער אויך נישט גיקענט . דריבער פלעגט אים זיין פאטער נישט מיט נעמין אין שטאט אריין אין דיא היילינע טעג . נאר וויא ער האט אנגעהויבין תפילין צו לייגין האט אים זיין פאטער מיט גענימין אויף יום כיפור אין שטאדט אריין אפצוהיטין אים ער זאל אום יום כיפור נישט עסין . דאס יונגיל האט געהאט א פייפיל וואס ער פלעגט

דער

ישראל וקדושתו

דער מיט פייפין ווען ער האט גיפאשיט דיא שאף. האט ער דאס פייפיל מיט גענומין אין זיין פאטער האט דערפין נישט געוויסט. דאס יונגיל איז גיזעסין ביי נאכט אונ ביא טאג וויא אשטימער בעוויל ער האט נישט גיוויסט וואס צו זאגין. וויא עס איז געקומין צו מוסף זאגט ער טאטי! איך האב מיר מיט גענומין מיין פייפיל וויל איך געבין א פייף. האט זיין פאטער אים אהן געשריגין ער זאל אזוי נישט טוהן דען מען טאר נישט. האט ער זיך געמוזט איינהאלטין. ביא מנחה זאגט ער ווידער טאטי לאז מיך געבין א פייף. האט אים זיין פאטער שטארק אנגעשאלטין אונ אנגיזאגט אז ער זאל זיך נישט דערוועגין צו פייפען. אבער צו נעמין ביא אים האט ער נישט גיקאנט ווייל מען טאר דאך עס נישט נעמין אין דער האנד אריין. נאך מנחה האט ער ווידער גיבעטין זיין פאטער ער זאל אים לאזין געבין א פייף. וויא זיין פאטער האט גיזעהן זיין גרוים לוסט צום פייפען פרעגט ער אים וויא האסטו דאס פייפיל? האט ער אים גיוויזען. האט זיין פאטער שטארק צו געהאלטין דיא קעשענע מיט'ן פייפיל אונ ער האט אזוי גידאווינט מנחה אונ נעילה אונ ער האט צו געהאלטין דאס פייפיל. אונ מיט'ן נעילה האט דאס יונגיל מיט גרוים קראפט ארוים גישלעפט דאס פייפיל אונ האט גיגעבין א הויכין פייף. האבין זיך אלע פערוואונדערט דערויף נאך דעם האט דער בעש"ט אבגידאווינט פריער וויא אלע יאהר. אונ נאך דעם דאווינין האט דער בעש"ט גיזאגט אז מיט דעם קול פון דעם פייף האט ער אויף גיברעכט אלע תפילות אונ האט מיר פערגרינגערט. נאך האט ער גיזאגט אז דיר אורזאכע איז ווייל ער ווייסט דאך גאר נישט וואס צו דאווינין אונ וויא ער האט גיזעהן אז יעדער דאווינט אגאנצין טאג האט אין אים אנגעהויבין ברענען דער פינק פון יודישקייט אונ פאר גרוים לוסט צום אויבערשטין האט ער זיך נישט געקאנט אויף האלטין פון צו פייפען ער זאל דער מיט דינען השי"ת. אונ בעוויל ער האט דאס געמיינט מיט זיין גאנצין הארצען איז עס אנגענומען גיווארין פאר השי"ת גלייך וויא ער וואלט אויך גידאווינט א גאנצין טאג. אונ דורך דעם האט ער אויף גיברעכט אלע תפילות. פון דאנען קען מען זעהן וויא געהערט עס איז ביא השי"ה אז א מענטש איז מכוין זיין הארץ צו גוטען ער זאל דינען דעם אייבערשטין בזכות זה וועלין אונזערע גיבעט אויך אנגענימען ווערין אונ מיר וועלין וויא צום געכסטין אוים געלייזט ווערין אמן:

ישראל וקדושתו

נאָך אַוואונדערליכע מעשה פון דעם בעש״ט הקדוש זצוקלל״ה:

דער בעש״ט האָט זיך אַמאָהל שטאַרק פערקלערט אונ איז אַזוי געגאַנגין אינטער וועגינם דרייא טאָג מיט דרייא נעכט. ער האָט גאָר נישט געוויסט אַז ער בלאָנדזיט אַראָפּ פון וועג. דער נאָך האָט ער זיך אַרום געקוקט האָט ער גיזעהן אַז ער איז אין אַגרויסען סטעפּ. האָט ער זיך שטאַרק פערווינדערט דערויף דען עס איז זיכער נישט קיין פוסטע זאַך. אין דעם קימט צו קריכען אַ גרויסע שרעקליכע דזשאַבע וועלכים ער האָט גישט דערקענט וואָס פאַר אַ בעשעפעניש דאָס איז. פרעגט ער זיא ווער ביסטו? האָט זיא גיענטפערט איך בין אַ תלמיד חכם אונ דורך מיינע גרויסע זונד בין איך פערשילדיגט געוואָרין מגולגל צו ווערין אין דער דזשאַבע איך זאָל קיין תיקון נישט האָבין. בין איך שוין אין איהר פינף הונדערט יאָהר. פרעגט אים דער בעש״ט וואָס איז דיין זונד? האָט ער גיענטפערט אַז איין מאָהל האָט ער זיך נישט געוואַשין וויא דער דין איז. האָט דער שטן אויף אים גירעט שלעכין אין הימעל. האָט מען אים גיענטפערט אַז מען קען אים וועגין דער איינע זונד נישט בעשולדיגין. נאָר אויב דיא קענסט אים ברענגין צו נאָך זונד וועט אים דאָס אויך גירעכינט ווערין. האָט ער אים אָנגירעט צו נאָך אַ זונד אַזוי צו אַצווייטע אונ אַדריטע ביז ער האָט עובר גיוועזן אויף דער גאַנצער תורה. איז ער פערשולדיגט גיוואָרין אַז זיין תשובה זאָל נישט אָנגענימען ווערין. נאָר ער זאָל פאָרט גיוועזן תשובה טוהן וואָלט מען עס גיוועזן אָנגענימען אין הימעל. דען קיין שום זונד איז נישט פערהאַנ=דין וואָס תשובה זאָל נישט דערצו פועלין. האָט אים דער שטן אָגירעדט אונ ער איז גיוואָרין אַ גרויסער שיכור אַז ער האָט קיינמאָל נישט גיקאָנט תשובה טוהן. האָט ער דורך דעם עובר גיוועזן אויף אַלע זונד. אונ וויל זיין ערשטע זונד האָט זיך גענומען פון נישט וואַשין זיך וויא מען ברויך. דעריבער איז ער נאָך זיין טויט מגולגל גיוואָרין אין אַ דזשאַבע וואָס זיא ליגט שטענדיג אין וואַסער· אונ ער זאָל זיין אויף אַ אָרט וואָס מענטשין קימין נישט דאָרטין. דען אַז אַ יוד זאָל דאָרט זאָגין וועלכע הייליגע ווערטער וואָלט דאָס צו אים גיוועזן אַ תיקון. האָט דער בעש״ט אים מתקן גיוועזן ביז דיא דזשאַבע איז ניפּייגערט. פון דאַנין קענין מיר זעהן דאָס גרויס קייט פון וואַשין זיך וויא דער דין איז. דען אַז מען וואַשט זיך נישט וויא מען ברויך האָט מען אַ גרויסען שטראָף ר״ל. אָבער אַז מען וואַשט זיך וויא דער דין. איז עס אַסגולה צוא גרויס רייכקייט אונ פיל גוטס:

ישראל וקדושתו

נאך אווינדערליכע מעשה פון דעם בעש"ט הקדוש זצוקלל"ה:

דער שטייגער פון בעש"ט איז געווען אז ער פלעגט פאהרין אונטער וועגינם
האט ער מיט גענימען זיין תלמיד ר' וואלף קוצעס . איין מאהל האט
דעם בעש"ט'ס ווייב גיבעטין ער זאל גיט אכטונג געבין אויף אלע זאכין
וואס עס וועט זיך פאסירען אויפין וועג אונד ער זאל איר דערציילין .
האט ער זיא גיפאלגט . וויא זייא זענין צוריק געקומין האט ער דערציילט .
אז זייא זענין געקומין אין אדארף אריין צו איוד . האט זיך דער בעש"ט
געהייסין גלייך געבין אכטצעהן רוביל . דער יוד איז אבער געווען א גרויסער
ארימאן האט ער נישט געהאט אים צו געבין . נאר וויל דער בעש"ט האט
אים שטארק גיזאגט דערצו איז ער גיגאנגין אויף דעם דארף און האט
פערקויפט זיין קוה מיט נאך עטליכע זאכין און האט גיברענגט אכטצעהן
רוביל . דער בעש"ט איז באלד אוועק גיפאהרין פון דעם דארף און האט
גאר נישט גירעט. אין אפאהר טאג ארום האט דער אדון פון דארף גיפאדערט
ביי דעם יוד דאס געלד פאר דער ארענדע האט ער נישט געהאט צו
בעצאהלין. האט דער אדון אים געהייסין ארום ווארפין פון זיין הויז מיט אלע
זיינע זאכין . איז אזוי גיטוהן געווארין . און ר' וואלף קוצעס האט דאס
געהערט אויפין וועג נאר ער האט אבער גיגלייבט און זיין רבי דער בעש"ט
אז וואס ער טוהט איז רעכט . דאס אלץ האט ער דערציילט דעם בעש"ט'ס
ווייב . וויא דער יוד האט גיזעהן אז דאס אומגליק יאגט אים אין גאלע
זייטין און ער וועט דא שוין נישט קענין וואהנין . איז ער מיט זיין הויז
גזינד געפאהרין אין א אנדער דארף אריין און זייא האבין זיך דארט
בעזעצט . דער נאך האט ער פערקויפט דיא רעשט שטוב זאכין און האט
זיך געקויפט אקוה דערפין האט ער זיך מיט זיין הויזגעזינד גישפייזט .
פלוצלינג איז קאליע גיווארין ביי דעם אדון פון דארף דיא מילך פון דיא
קוה . זענין דעם אדון'ס קנעכט גיגאנגין אויפין דארף קויפין מילך האבין
זייא פונקט אריין גיטראפין צו דעם יוד און האבין ביי אים געקויפט דיא
מילך פון זיין קוה . וויא דער אדון האט דיא מילך פערזוכט איז זיא אים
זייער געפעלין . דען ער האט גיזאגט אז ער פיהלט אין איר אלערלייא
גוטע טעמים פון דער וועלט . האט ער זיינע קנעכט גיפרעגט וויא זייא
האבען גענימין דיא מילך . האבין זייא אים גיזאגט אז עס איז אין דעם
דארף פערהאנדין א יוד וואס וואהנט נישט קיין לאנגע צייט אין דארף
האבין זייא ביי אים גיקויפט דיא מילך . האט ער גישיקט רופין דעם יוד .
איז ער געקומין צו גיין און ער האט אים דערציילט דיא אורזאכע וואס

ער

ישראל וקדושתו

ער איז דאָדורך גיוועזן געצווינגען צו בעזעצין זיך אונ דיזען דאָרף האָט דער אָדון געגעבין אַ בעפעהל אַז מען זאָל אַלע טאָג נאָר קויפין מילך ביי דעם יוד. אונ האָט אים צו געזאָגט אַ גוטע פרייז ער זאָל האָבין פרנסה. דער אָדון פלעגט אַלע טאָג מיין פערגניגען האָבין פון דעם יוד'ס מילך. ביז דער יוד איז ביי אים נאָר גרויס גיוואָרין. אונ דער אָדון האָט קיין קינדער ניט געהאַט האָט ער פאַר גרויס ליבשאַפט וואָס ער האָט דעם יוד ליב געהאַט אים גיגעבין אַ קאָנטראַקט אַז ער שענקט אים אַוועק דאָס דאָרף מיט דער שטאָט וואָס איז נעבין דעם דאָרף. דער אָדון האָט געהאַט פיל שטעט איז ער אויף זיין עלטער אַוועק גיפאָהרין קיין אויסלאַנד. אונ האָט זיך אָבגעשיידט פון דעם יוד מיט גרויס פריינדשאַפט. אין אַצייט אַרום האָט דער בעש"ט גישיקט זיין תלמיד אויף דער וועלט ער זאָל צו זאַמין נעמין אַפאַר הינדערט רענדליך אוים צו לייזין גיפאַנגענע. דער ר' וואָלף האָט צו זאַמין גימאַכט אַגרויסע סוממע געלד. נאָר פון דעסט וועגין האָט אים פעהר פעהלט דרייא הונדערט רובל. איז ער אַריין געקומין אין אַשטאָדט אַריין אונ איז איינגעשטאַנין ביי דעם רב. דעם זעלבין טאָג האָט זיך דער רב אָנגעטוהן יום טוב־דיגע קליידער אונ איז גיגאַנגין מיט אַלע גרויסע לייט פון שטאָט מקבל פנים זיין דעם נייעם אָדון פון שטאָט. אונ ער האָט אויך גיפרעגט ר' וואָלפ'ין אויב ער וויל מיט אים גיין צום נייען אָדון וואָס ער איז אַ יוד. טאָמער וועט ער אים גיפעלין וועט ער אים געבין אַשיינע סוממע געלד. איז ר' וואָלף אויך מיט גיגאַנגין. וויא זייא זענין אַריין געקוממין צום אָדון האָט ער ר' וואָלפ'ין אויף גענימין מיט גרויס ליבשאַפט. אָבער ר' וואָלף האָט אים נישט דערקאָנט. נאָכדעם וויא דער אָדון האָט אָבגירעדט מיט דעם רב אונ מיט דיא גרויסע לייט האָט ער ר' וואָלפ'ין אַריין גענומען אין אַ בעזונדערין צימער אונ האָט אים דערציילט ווער ער איז אונ וויא אַזוי עס האָט זיך מיט אים פאַסירט פון דער צייט אָהן וואָס דער בעש"ט איז פון אים אַוועק גיפאָהרין. אין ער האָט אים גיגעבין דיא גאַנצע דרייא הונדערט רובל מיט גרויס דאַנק. וויא ר' וואָלף איז צוריק געקומין אונ האָט דעם בעש"ט דערציילט פון דעם יוד. האָט אים דער בעש"ט גיזאָגט יעצט וועל איך דיר דערציילין. נאָך וואָס איך האָב ביי אים גענימין דיא אַכטצעהן רובל. דען איך האָב גיזעהן אַז עס שיינט אויף אים אַגרויס גליק נאָר עס איז אָבער נישט מעגליך דאָס זאָל זיין אין דעם דאָרף דעריבער האָב איך מיר געך געהייסין געבין דיא אַכטצעהן רובל וואָס דאָדורך איז ער נאָך מיין פערדאָרימט גיוואָרין אונ האָט זיך געמוזט בעזעצין אין אַ אַנדער דאָרף אונ

דאָרט

ישראל וקדושתו

דאָרט האָט אִים אָהן געהויבּן צו גליקען. זיין זכות זאָל אונז בייא שטיין אונ צו אַלע יודין אָמן סלה:

נאָך אַוואונדערליכע מעשה פון דעם בעש"ט הקדוש זצוקללה"ה:

דער בעש"ט ז"ל האָט פאַר זיין פּטירה געשיקט צו זאַמלין ריפין אַלע זיינע תלמידים אונ האָט יעדען אָנגעזאָגט מיט וואָס זייא זאָלין זיך בעשעפטיגין. אַטייל פון זייא האָט ער ענטדעקט וויא אַזוי עס וועט מיט זייא דער גיין. צווישין זייא איז גיוועזען איינער מיט'ן נאָמין ר' יעקב וועלכער פלעגט דעם בעש"ט בעדינען. האָט אים דער בעש"ט אָהן גיזאָגט זאָלסט אַרום פאָהרין אויף דיא אַלע ערטער וואָס מיין נאָמין איז דאָרט בעקאַנט אונ זאָלסט דערצייליין וואונדערליכע געשיכטעס פון מיר וועסטו דיך דערפון דערנעהרין. דיזע זאַך האָט ר' יעקב'ין זעהר גיקרענקט דען ער האָט גיקלערט איז דיען דאָס אַ צוועק אַרום צו שלעפין זיך אויף דער וועלט מעשיות צו דערציילין. נאָר דער בעש"ט האָט אים צו געזאָגט אַז ער וועט דער פון גליקליך ווערין. אַלע תלמידים האָבין ניפּאָלגט דעם בעש"ט אַזוי ווי ער האָט זייא אָנגיזאָגט. אונ אונזער ר' יעקב איז זיך אַרוים גיפאָהרין אויף דער וועלט מעשיות דערציילין פון בעש"ט אונ ער האָט שטאַרק גענליקט:

אונ אַ צייט אַרום הערט אונזער ר' יעקב אַז אין איטאַליא געפינט זיך אַ גביר וואָס צאָהלט אַרענדיל פאַר איין געשיכטע ערצעהלין. האָט זיך ר' יעקב בעקלערט ער וועט אַהין פאָהרין אים דערציילין וואונדערליכע געשיכטעס פון בעש"ט וועט ער רייך ווערין אין וועט נישט ברויכין אַרום פאָהרין. ער האָט זיך באַלד גילאָזט פאָרין קיין איטאַליא אונ זיין וועג האָט גידויערט זיבּען מאָנאַטייט. ביז השי"ת האָט אים געהאָלפין ער איז אָנגעקומין אין דער שטאָט אַריין. הייבּט ער אָהן נאָך פרעגין דיא אורזאַכע פון דעם גביר. האָט מען אים דערציילט אַז מיט צעהן יאָהר צוריק איז דער גביר אַהער גיקומין פון אַפרענקיד לאַנד אונ האָט בייא דעם אָדון ניקויפט זיין הויז אונ האָט אויף געבויעט אַ בהמ"ד אונ ער זיצט טאָג אונ נאַכט אונ לערינט. אונ זיינע געשעפטין ווערין גיפירט דאָרך זיינע בעדינער. נאָר שבת קומין זיך צו אים צו זאַמין דיא גאַנצע שטאָט לייט אונ ער הייסט דערציילין געשיכטעס פון דעם בעש"ט אונ נאָך שבת בעצאָהלט ער פאַר יעדער געשיכטע אַרענדיל. ר' יעקב האָט גילאָזט מעלדין בייא

דיעם

ישראל וקדושתי

דעם גביר אז עס איז געקומען דעם בעש"ט'ס א בעדינער און א תלמיד ער קען דערציילן פיל מעשיות פון אים. האט ער גיענטפערט אז ער פערלאנגט אים זייער גאר ער מיז ווארטין ביז שבת. דער גביר האט באלד געהייסין אים צו נעמין מיט גרויס ערהרע און אים אפגעבען א בעזונדערין צימער מיט אלעס וואס ער ברויך ביז שבת. מען האט אזוי געטוהן:

ווייא עס איז געקומין שבת זענין זיך צוזאמין געקומין אלע שטאט לייט צו הערין מעשיות פון בעש"ט. פרייטיג צו נאכט אז זענין אלע גיזעסין ביא דעם טיש הייסט דער גביר ר' יעקב'ין ער זאל דערציילין א מעשה. אבער ר' יעקב האט פארגעסין אלע מעשיות פון דעם בעש"ט ער ווייסט גאר נישט וואס צו דערציילין. איז ער דערפין פערשעמט גיווארין. ער האט געפרובט קלערין טאמער וועט ער זיך עפיס דערמאנין. אבער קלער היינט קלער מארגין עס העלפט נישט. דער גביר האט גישוויגין אבער דיא שטאט לייט האט עס זייער פארדראסין וואס ער האט גימאכט א גישפעט פון אזוי פיל מענטשין. בקיצור ר' יעקב האט אגאנצע נאכט געוויינט און האט נישט געוויסט וואס דאס קען זיין. ער האט אגאנצין שבת אבגעפירט מיט גרויס טרויער. מען האט אים אלע מאהל גיפרעגט איר האט אייך שוין עפיס דערמאנט? אבער ער קען גאר נישט ענטפערין. זייא האבין אים גיוואלט גרויס שאנדע אהן טוהן נאר דער גביר האט נישט דערלאזט. נאך שבת האט ער גיוואלט באלד אוועק פאהרין האט דער גביר צו אים געשיקט ער זאל ווארטען ביז מאנטיג טאמער וועט ער זיך עפיס דערמאנען. ער האט גיווארט נאך איינעגע טעג און האט זיך גאר נישט דערמאנט. ר' יעקב האט נישט פערשטאנין אז דאס איז נישט אומזיסט. ער גייט צום גביר זיך גיזעגינין מיט גרויס קרענקונג. דער גביר גיט אים א געשאנק און גיזעגינט זיך אפ מיט אים. ווייא ער וויל זיך שוין אויף זעצין אויף דער פור דאט ער זיך דערמאנט זעהר אוואונדערבארע שרעקליכע געשיכטע פון דעם בעש"ט. גייט ער באלד צוריק און שיקט זאגין דעם גביר אז ער האט זיך דערמאנט א געשיכטע פון דעם בעש"ט. וואס ער אליין איז דערביא גיוועזין. דער גביר הייסט אים אריין רופען און נעמט אים צו זייער הערליך. און הייסט אים דערציילין. הייבט ער אהן צו דערציילין:

דער בעש"ט איז אמאל אים שבת גיזעסין זייער פערטרויערט ער האט זיין קאפ נישט אויפגעהויבין. און מיר האבין גאר נישט געוויסט וואס דאס בעטייט. מוצאי שבת נאך הבדלה האט דער בעש"ט באלד געהייסין שפאנען דיא פערד און האט מיך געהייסין אויך מיט פאהרין. און

האט

ישראל וקדושתו

האָט מיט גענומען נאָך צווייא מענטשן. מיר זענען אַגאַנצע נאַכט געפאָהרען אונ האָבין נישט געוויסט וויא מיר פאָהרין. אונ צו פרעגען האָבין מיר מורא געהאַט. קורץ געשמיסט מיר זענין פאַר טאָג אָנגעקומין אין אַגרויסע שטאָט אַריין. דיא פערד האָבין זיך אָב גישטעלט געבין אַ הויז וואָס דיא טיהרין אונ פענסטער זענען נאָך פערמאַכט גיוועזן. האָט דער בעש"ט געהייסין אָנקלאַפּען. מיר קלאַפּין. אָהן קומט אַרויס אַן אַלטע יודינע. וויא זיא דערזעהט אינז הייבט זיא אָהן שרייען וואָס טוהט איר דאָ. איר זענט דאָך פערלוירענע, דען היינט איז דאָך פסח בייא דיא מאַחמעדאַנער אונ אַז זייא דערזעהן אַ יוד אין גאַס צערייסין זייא אים אויף שטיקלעך. אָבער ווען קיינער גייט נישט אין גאַס. וואַרפין זייא גורל אונ אויף וועמען עס פאַלט דער גורל נעמין זייא אים אַרויס פון שטוב אונ שלעפין אים ביז צו זייער קירכע אונ דאָרט טייטען זייא אים. אונ וויא זייא וועלין אייך זעהן וועלין זייא אייך אומברענגין. דעריבער אַנטלויפט אַרויס אינטער דער שטאָט אונ זאָלט דאָרט שטיין איבער דעם ביטערין טאָג דער נאָך וועט איר שוין מעגין אַריין קומין. דער בעש"ט האָט איר אָבער גאָר נישט גיפאָלגט אונ האָט געהייסין אַראָפּ נעמין דיא זאַכען אין שטוב אַריין. ער עפינט אויף איין פענסטער אונ קיקט אַרויס. דאָס גאַנצע הויז געזינד לייט בעהאַלטין אין די ווינקעלעך פער שרעק אונ שווייגין שטיל. נאָר דיזע אַלטע איז ווידער אַרויס געקומען אונ האָט געשריגען נאָך וואָס ער עפינט דאָס פענסטער. דער בעש"ט ענטפערט איר גאָר נישט אונ קוקט אַרויס אויס דעם-פענסטער. זעהט ער אין מיטין מאַרק שטייט אַ גרויסע בימה זיא איז הויך דרייסיג טרעפּ. אונ פיל מאַחמעדאַנער שטייען אַרום זייא וואַרטין אויף דעם טערקישען בישוף:

וויא ער קוקט אַזוי האָבען אָנגעהויבין צו קלינגען אַלע גלעקער אונ זאָגין אַז דער בישוף גייט. איז אויף אַלע מענטשין פון שטוב גיפאַלין אַ גרויסע פאָרכט. פליצלינג גיט דער בעש"ט צו מיר אַ גישרייא גייא געך ריף מיר אַרויס דעם בישוף ער זאָל באַלד צו מיר קומין. וויא דיא שטוב מענטשין האָבין דער הערט דיזע ווערטער האָבין זייא אָנגעהויבין צו שרייען וואָס ווילט איר אַ יוד אום ברענגין? זייא וועלין דאָך אים צורייסין אויף שטיקלעך. זייא האָבין גיוויינט פאַר אים. אויך האָבין זייא אים געזידילט. אָבער ער ענטפערט גאָר נישט. ער זאָגט צו מיר גייא גישווינד וויא איך שיק דיך. בין איך באַלד גיגאַנגין אָהן שרעק דען איך האָב געוויסט ווער עס שיקט מיך. איך בין גיגאַנגין צווישין דעם גאַנצין נאַראָד אָבער קיינער זאָגט מיר קיין וואָרט נישט. איך בין גלייך אַרויף גיגאַנגין אויף דער בימה

אונ

ישראל וקדושה:

אוּנ האָבּ גיזאָגט דעֶם בּישוּף . דעֶר בּעש"ט איז אַהעֶר גיקוּמין פעֶרלאַנגט עֶר זאָלסט שוֹין צוּ אים קוּמעֶן . עֶנפעֶרט עֶר מיר איך ווייס שוֹין אַז עֶר איז דאָ זאָג אים אַז איך וועֶל אין אַשטוּנדעֶ אַרוּם צוּ אים קוּמעֶן . איך בּין מיר צוּריק גיגאַנגין אוּנ דיא שטוּבּ מעֶנטשין האָבּין געֶקוּקט דוּרך אַשפּאַרעֶ אַז איך גייא צווישין דעֶם גאַנצין נאַראָד אוּנ קיינעֶר זאָגט מיר נישט קיין וואָרט איז בּייא זייא גיוועֶן אַ גרויס ווינדעֶר . אוּנ זייא האָבּין דעֶם בּעש"ט איבּעֶר גיבּעֶטין . אָבּעֶר עֶר האָט זייא גאָר ניט גיעֶנטפעֶרט . האָבּ איך אים דעֶרציילט וואָס דעֶר בּישוּף האָט מיר גיעֶנטפעֶרט . האָט עֶר אוֹיף מיר אַ געֶשריי גיגעֶבּין גייא נאָך אַ מאָהל אוּנ זאָג אים עֶר זאָל שוֹין גיין אוּנ זאָל קיין נאָר נישט זיין . איך בּין ווידעֶר גיגאַנגין צווישין דעֶם נאַראָד אוּנ קיינעֶר רעֶט מיר נישט . איך בּין אָנגעֶקוּמין האָט דעֶר בּישוּף נאָר וואָס אָנגעֶהוֹיבּין צוּ זאָגעֶן אַ ריידעֶ . איך האָבּ אים אַשלעֶפּ גיטוּהן אוּנ זאָג אים דעֶר בּעש"ט האָט געֶהייסין זאָלסט שוֹין קוּמעֶן . עֶר האָט מיך געֶפאָלגט אוּנ איז מיט מיר געֶגאַנגין צוּ דעֶם בּעש"ט . זייא האָבּין זיך פעֶרשלאָסין אין איין צימעֶר . עֶס האָט געֶדויעֶרט אַפּאָר שטוּנדעֶן . דעֶר נאָך איז דעֶר בּעש"ט אַרוֹיס גיגאַנגין אוּנ האָט געֶהייסין געֶך איינשפּאַנין דיא פעֶרד . מיר זעֶנין אַוועֶק גיפאָרין . אוּנ וואָס דעֶר סוֹף איז גיוועֶזין ווייס איך נישט . אוּנ וויא אַזוֹי דיא שטאָט הייסט ווייס איך אוֹיך נישט . אַזוֹי האָט ר' יעקב דעֶרציילט :

ווִיא דעֶר גביר האָט דאָס אוֹיס געֶהעֶרט האָט עֶר גילוֹיבּט השי"ת וואָס עֶר האָט זוכה גיוועֶן צוּ העֶרין דיא געֶשיכטעֶ . אוּנ זאָגט צוּ ר' יעקב'ן איך וועֶל דיר דעֶרציילין דיא עֶנדעֶ פוּן דעֶר געֶשיכטעֶ איך בּין דעֶר טעֶרקישעֶר בּישוּף וואָס האָסט מיך דאַמאָלס גערופעֶן . איך בּין דאַפוּיעֶר גיוועֶן אַ יוּד דעֶרנאָך בּין אַראָפּ פוּן גוּטין וועֶג אוּנ האָבּ מיך געֶטוֹיפט אוּנ בּין גיוואָרין אַ טעֶרקישעֶר בּישוּף עֶס איז מיר זייעֶר גוּט גיוועֶזין אוּנ איך פלעֶג רעֶדין פיל שלעֶכץ אוֹיף יודין . נאָר איך האָבּ געֶהאַט גרוֹיסעֶ זכות אָבוֹת אוֹיף יעֶנעֶר וועֶלט . האָבּין זייא גיבּעֶטין דעֶם בּעש"ט עֶר זאָל זעֶהן מיך דעֶרפין אַרוֹיס צוּ נעֶמין . פלעֶגט עֶר זיין בּייא מיר אַלעֶ נאַכט צוּ חלום . אוּנ איך פלעֶג אים שטעֶנדיג צי צוּ זאָגין . נאָך יעֶנעֶ נאַכט האָבּ איך אים צוּ גיזאָגט אַז פּאַרטאָג וועֶל איך אַנטלוֹיפין פוּן דאָרט . וויא איך בּין אוֹיף געֶשטאַנין אוּנ האָבּ גיזעֶהן דיא גרוֹיסעֶ עֶהרעֶ וואָס מעֶן האָט מיר אָנגעֶטוּהן האָט מיך מיין יצר הרע נישט געֶלאָזט אַנטלוֹיפין . אוּנ וויא איך בּין אַרוֹיס גיגאַנגין אוּם דעֶר שטוּבּ האָבּין אָנגעֶהוֹיבּין צוּ קלינגעֶן דיא גלעֶקעֶר האָבּ איך מעֶהר לוּסט בּעֶקוּמעֶן נישט אָפּ צוּ לאָזין מיין שטעֶלעֶ . אוּנ אַז דיא בּיסט געֶקוּמין מיך רוּפין האָט מיך דעֶר יצר הרע אָן געֶרעֶט איך זאָל פריעֶר

זאָגין

זאָגן דיא רײדע דערנאָך זאָל איך גײן צום בעש״ט . נאָר וויא דיא בּיסט דאָס צווײטע מאָהל געקומען מיך רופן בּין איך געוואָרן אַנ׳אַנדערער מענטש . נאָך דעם אַז בּין געקומען צום בּעש״ט האָט ער מיר אַרויס געגעבּן אַ תשובה . אוּנ האָט געהײסן אײַנטהײלן מײַן געלד אין דרײַא טײל . אײן טײל פיר אָרימע לײַט . אוּנ אײן טײל אָפּ געבּן דעם קעניג ער זאָל מיך אַרויס לאָזען פון זײַן לאַנד . אוּנ דיא דריטע טײל זאָל איך האַלטן בּײא מיר נאָך האָט ער מיר געזאָגט אַז מען וועט דיר דערצײלן דײַן געשיכטע וועסטו וויסן אַז דײַן תשובה איז אָנגענומען געוואָרן . איך האָב אַלעס געמאַכט אין אָרדענונג . דערנאָך האָב איך מיר געקויפט דיזען הויף אוּנ טו תשובה מײַן גאַנצן האַרץ . אוּנ וויא איך האָב דיך דער זעהן האָב איך דיך דערקענט אוּנ האָבּ געוואָלט זאָלסט מיר דערצײלן דיא געשיכטע . אָבּער וויא איך האָבּ געזעהן אַז די האָסט אַלעס פערגעסן האָבּ איך פערשטאַנען אַז דאָס איז ווײל איך האָבּ נישט רעכט תשובה געטוהן . האָבּ איך דאַמאָלס תשובה געטוהן מיט דעם גאַנצן האַרץ בּיז וואַנען גאָט האָט מיר געהאָלפן דיא האָסט דיך דערמאַנט . יעצט ווײס איך אַז מײַנע זונד זענען פאַרגעבּן געוואָרן . יעצט וועל איך דיר פיל געלד געבּן אַז וועסט שוין נישט דאַרפן אַרום פאָהרן אויף דער וועלט . פון דיזער געשיכטע קען מען זעהן וויא גרויס עס איז דער קראַפט פון תשובה אַז נאָך זײַנע אַלע זונד איז ער געוואָרן אַזאַ גרויסער צדיק השי״ת זאָל העלפן מיר זאָלן רעכט תשובה טוהן אוּנ דעם זכות וועלן מיר געך אוים געלײזט ווערן אָמן :

אַווינדערליכע מַעֲשֶׂה פון דעם הײליגן צַדיק ר׳ יִשְׂרָאֵל דער קָאזְנִיצֶער מַגִיד זצוקלל״ה :

צוּם קאָזניצער מגיד איז אַ מאָהל געקימען אײנער פון זײַנע גרויסע חסידים . אוּנ האָט זיך בּעקלאָגט פאַר אים אַז ער קען נישט געפינען קײן שום מיטעל זיך צו דער נעהרן . דריבּער בּעט ער דעם רבּי׳ן ער זאָל אים בּעראָטן דורך וואָס ער זאָל זיך מיט זײַן הויז געזינד דער נעהרן . האָט אים זײַן רבּי געענטפערט איך זעה אַז די האָסט נישט קײן שום גליק צו קײן שום האַנדיל אין דער וועלט . נאָר עס איז פערהאַנדן אײן האַנדיל וואָס דו האָסט דערינען אַ גרויס גליק אוּנ וועסט דער מיט ערווערבּן אַ גרויס רײַכטהום . מײן האָט ער נישט גערעט . האָט דער חסיד געבּעטן זײַן רבּי׳ן ער זאָל

איך זאגין וואס פער א האנדיל דאס איז. האט איהם דער רבי גיענטפערט וואס וועט זיין אז איך וועל דיר אויס זאגין. איך ווייס דאך אבער אז דיא וועסט דערצו אויף קיין שום פאל נישט איינווילינגען. האט דער חסיד גיענטפערט ווייל איך בין שטארק גיענגט וועל איך עס זיכער מיזין טוהן דען גויט ברעכט איהזין. האט דער רבי צו איהם גיזאגט זאלסט וויסין אז דיא ביסט א גרויסער מוצלח צום גאנבינען. דער חסיד איז געבליבין שטיין וויא א דעריפענער און זאגט צום רבי'ן וויא אזוי קען איך איינווילינגען צו אזא גישעפט וואס איז אקעגין דעם אויבערשטינס ווילין? האט דער רבי צו איהם געזאגט איך האב דאך דיר פריער גיזאגט אז דיא וועסט נישט בעשטיין אויף דעם גישעפט. נאר איך זעה אבער אז דיא האסט נישט קיין שום גליק צו קיין אנדערע זאך נאר צו גאנבינין האסטו אווינדערליך מזל:

דער חסיד איז אהיים גיגאנגין שטארק פערטרויערט. און דאס ארימקייט האט זיך וויאס אמאהל מיין ביא איהם גימערט ביז וואנין זייא האבין עטליכע טעג בעזאמין קיין שטיקעל ברויט נישט גיגעסין. וויא ער האט גיזעהן אז זיין ווייב און קינדער וועלין נאך שטארבין פער הינגער האט ער זיך בעקלערט און איז גיגאנגין ביא נאכט אויפהאקין א שלאס פון א גיוועלב און האט ארויס גיגאנבית איין גילדין. און האט זיך דער פאר גיקויפט ברויט ער זאל האבין פון זיין ווייב און קינדער'ס וועגין. און ער האט אין זינען געהאט אז נאט וועט איהם העלפין ער וועט האבין געלד זאל ער דעם גולדין אב געבין. צו מארגינ'ס אז דער העררר פון גיוועלב איז אהנגעקימין און האט גיזעהן אז זיין גיוועלב איז אפען האט ער גימאכט א גרויס גיוואלד אז מען האט איהם בעגאנבית. וויא ער גייט אריין אין דעם גיוועלב אריין און האט גיטראפין עס איז גאר נישט גערוהרט איז איהם גיוועזין א גרויס ווינדער. נאר וויא ער איז צו געקומין צום טאש פון געלד און האט גיזעהן אז דארט איז אויך גיעפינט. האט ער זיך גיטראכט אז דער גנב האט זיכער ארויס גענומין דאס גאנצע געלד דען עס איז דארט גילעגין א גרויסע סוממע געלד. דעריבער האט ער דיא סחורה נישט גענימין. אבער וויא פערווינדערט איז ער גיווארין אז ער האט גיזעהן אז עס פעהלט נישט אין דעם געלד נאר איין גולדין. בקיצור דער חסיד מיט זיין ווייב און קינדער האבין מיט דעם ברייטיל אזוי אפ גילעבט עטליכע טעג אין גרויס הינגער ביז זייא האבין שוין גאר נישט געהאט וואס צו עסין. דער נאך האט ער זיך ווידער גישטארקט זיין הארץ און איז גיגאנגין ביא נאכט עפינין א גיוועלב און האט ווידער ארויס גיגאנבית

ישראל וקדושתו

גיגאנבעט א גולדין אונ האט זיך דער פאר גיקויפט אברייטיל. אונ אזוי האט ער גיטוהן יעדעס מאהל וואס עס האט זיך ביא זיא אויס גילאזט דאס ברויט. עס איז ביא יעדין גיוועזין א ווינדער פאר וואס דער גנב וויל נישט גאנבינין נאר יעדעס מאהל א גולדין האבין זיא גישטעלט וועכטר'ס ביא יעדין גיוועלב זיא זאלין אים חאפין. אבער זיא האבין אים קיין מאהל נישט גיקאנט האפין ווייל ער איז גיוועזן אגרויסער מוצלח צום גאנבינען. ביז דער אדון פון שטאט איז דערפון גיוואר גיווארין. האט ער זיך אויך גיווינדערט וואס דיא אלע וועכטער'ס קענין אים נישט חאפין. איז דער אדון זעלבסט גיגאנגין אויף דער וואך פיל נעכט אבער ער האט אים נישט גיקענט בעקומען ווייל דער חסיד האט נאך דאמאלס עפיס געהאט פון דעם ברייטיל:

וויא דאס ברויט האט זיך שוין ביא אים אויס גילאזט. איז ער וויטער גיגאנגין גאנבינען א גולדין. דיא זעלבע נאכט האבין דיא וועכטער זייער גוט געהיטין צווישין דיא גיוועלבער. פון דעסט וועגין האט ער גיעפינט א גיוועלב אונ דיא וועכטער האבין נישט גיזעהן. נאר דער אדון פון שטאט האט דאס גיזעהן איז ער אריין גיגאנגין שטילערהייט אין דעם גיוועלב אריין האט ער גיזיהן וויא ער עפינט דעם טאש אונ נעמט זיך ארויס א גולדין. ער האט אים באלד גיחאפט אונ זאגט צו אים דיא ביסט דאס דער גנב פון דיא גולדין? דער אדון איז גיוועזן אנגעטוהן ציווילנע ער זאל אים נישט דערקאנין. זאגט ער צו דעם חסיד איך וועל דיך נישט אפ לאזין ביז מיר וועלין גיין צום אדון פון שטאט וועלין מיר זעהן וואס ער וועט דיר פאסקינין. דער חסיד הייבט זיך אהן ביא אים צו בעטין ער זאל אים אפ לאזין אונ זאגט דיא זעהסט דאך אז איך בין ח"ו נישט קיין גנב גלייך מיט אלע גנבים. ווייל איך נעם דאך נאר איין גולדין אין יעדער גיוועלב אונ איך וואלט דאך גיקאנט דיא גאנצע סחורה ארויס גאנבינען. אונ דעם גולדין נעם איך אויך נאר ווייל דיא נויט צווינגט מיך דערצו. האט דער אדון צו אים גיזאגט איך קען דיך אויף קיין פאל נישט אפלאזין נאר איך וועל דיך אפ פירין צום אדון פון שטאט אונ ער וועט מיט דיר טוהן וויא אזוי אים וועט געפעלין. וויא דער חסיד האט דאס געהערט האט אנגעהויבין זייער שטארק צו וויינין. האט דער אדון צו אים גיזאגט איך זעה דאך אז דיא האסט גרויס גליק צום גאנבינין אויב דיא וועסט מיר טוהען דיזע זאך וואס איך פערלאנג פון דיר וועל איך דיך בעפרייען. איך בין געוואר גיווארין אז דער אדון פון שטאט האט היינט גיווינין עטליכע מיליאן רובל אויף דער ענגלישער לאטעריע אונ דיא קאססע מיט געלד איזט בעהאלטין אינטער זיין בעט. איז דארט פערהאנדין אקליין פענסטעריל וואס דיא וועסט

דאדורך

ישראל וקדושתו

דאַדורך קענען אַריין גיין צום אָרון אין שלאָף צימער . אונ אַז דיא וועסט מיר אַרויס ברענגען דיזען אוצר וועלין מיר זיך דער מיט צו טהיילין . האָט דער חסיד אָנגעהויבין זייער ביטער צו וויינין ער זאָל אים אָפּ לאָזין דען ער קען אים דיא זאַך נישט צוליב טוהן . האָט אים דער אָרון גיענטפערט אויב דיא וועסט מיר דיזע זאַך נישט טוהן וועל איך דיך איבער גענבין צום אָרון ער זאָל מיט דיר טוהן וואָס ער וויל . וויא דער חסיד האָט גיזעהן אַז עס וועט אים נאָר נישט העלפין קיין וויינין האָט ער געמוזט דערצו אויך איינוויליגען ער איז גינאַנגין מיט דעם אָרון האָט ער אים גיוויזען דאָס פענסטעריל ער איז אַריין גיגאַנגין דורך דעם פענסטעריל ביז צו דעם צימער וואָס דאָס געלד איז דאָרט גילעגין אונ איז באַלד אַרויס גיגאַנגין . אונ ער האָט גיזאָגט צום אָרון גילויבט איז גאָט וואָס ער האָט מיך באַשערימט פון דיזער גנבה . פרעגט אים דער אָרון פאַר וואָס ? ענטפערט דער חסיד בעוויַיל איך האָב גיהערט אַז זיינע צוויא דינערס האָבין איינער גיזאָגט צום צווייטין זאָלסט גוט אָפּ היטען דיזען סם וועלין מיר עס אונ דער פריא אַריין לייגין אין דער טייא וועט דאָס גאַנצע געלד בלייבין אונזער . דען עס ווייסט נאָך קיינער נישט דער פון . דריבער וועלין מיר ביידע גיין צום אָרון אים דערציילין איידער ער וועט טרינקין דעם סם וועלין מיר דער פאַר גוט בעלוינט ווערין וויַיל מיר האָבין אים פון טויט בעשערימט . וויא דער אָרון האָט דאָס געהערט איז ער זייער דערשראָקין גיוואָרין . ער האָט אים געהייסין אַ היים גיין נאָר ער האָט פון אים פערלאַנגט ער זאָל אים געבין זיין היטעל . האָט ער אים באַלד גיגעבין זיין היטעל אונ איז זיך אַהיים גיגאַנגין זייער פריילין וואָס ער איז באַשערימט גיוואָרין פון דער גרויסער

גניבה :

דער אָרון איז צו הויזע גיגאַנגען אונ האָט זיך גילייגט שלאָפען אָבער ער האָט שוין קיין אויג נים גיקאָנט צו מאַכען . דען זיין האַרץ האָט זיך אים שטאַרק גישראָקין . וויא עס איז נאָר טאָג גיוואָרין בעפעהלט ער זיינע דינער זייא זאָלין אים אַריין ברענגין טייא . האָבין זייא באַלד אַריין גיברענגט בעוויַיל דאָס איז שוין גיוועזן גרייט . וויא זיין דינער האָט אים דערלאַנגט דאָס גלעזיל טייא זאָגט ער צום דינער ער זאָל אָביסיל טרינקין פון דער טייא . האָט ער נישט געוואָלט . האָט זיך דער אָרון שוין פער־שטאַנין אַז דער חסיד'ס רייד זענין וואָהר . האָט ער דיא טייא גיגעבין זיין הונד צו טרינקין . אונ וויא ער האָט נאָר אויס געטרונקין דיא העלפט איז ער באַלד טויט געפאַלין . דערנאָך האָט מען צו דיא צוויא דינער גיטוהן אַזוי וויא דער געריכט האָט זייא פערשולדיגט . דער אָרון האָט באַלד אין

דער

ישראל וקדושתו

דער פריא געשיקט צו זאמין ריפין אלע גרויסע לייט פון שטאט אונ האט זיא גיפרעגט אויב זייא דער קענין וועמים עס איז דאס היטעל . האבין זייא גיענטפערט מיר קענין דעם מענטש דערפין . האט דער אדון צו זייא גיזאגט דיזעם היטעל איז פון דעם גנב וואס גאנביט דיא גולדין'ס . האבין דיא גרויסע לייט גיזאגט דאס איז נישט מעגליך דען דיזער מענטש איז א גרויסער חסיד אונ אקלוגער אויך אגעבילדעטער וועט ער דיזעם נישט טוהן . האט דער אדון אים געהייסין רופין ער זאל באלד קומין צו גיין . דער חסיד איז געקומין צו גיין זייער טרויעריג . פרעגט אים דער אדון צו קענסטו וועמים דאס היטעל א"ז ? ענטפערט ער מיין הערר דאס איז מיין היטעל . זאגט דער אדון צו אים וועדליג דיא גרויסע לייט פון שטאט האבין דיך פאר גישטעלט איז מיר אגרויס וואונדער וואס ביסט גיגאנגין גאנבינין דיא גולדין'ס נאר איך זעה אז דיא ביסט געוועזן מיין ענגעל צו רעטטען מיך פון טויט . דער אדון האט אים דערציילט דיא גאנצע געשיכ=טע אונ האט צו אים געזאגט אללעם יושר אונ מענשליכקייט וואלט מיין גאנצער גרויסער געוויגם בעדארפט צו דיר געהערין דען עס איז גענוג וואס האסט מיר פון טויט גערעטעט נאר אויב דיא ווילסט וועלין מיר זיך טהיילען . דער אדון האט אים באלד אראפ געגעבין אהאלב פערמעג וועלכעם האט בעטראפין אהאלבין מיליאן שטערלינג . דער חסיד איז זייער רייך גיווארין אונ האט אויס גיצאהלט דיא גיגאנביטע גולדין'ס מיט גרויס דאנק . אונ האט פיל תשובה גיטאהן . פון דעם קענין מיר זעהן דאס גרויסקייט פון דעם קאזיניצער מגיד זיין זכות זאל אונז בייא שטיין אמן :

אווינדערליכע מעשה פון דעם הייליגין צדיק ר' פנחס פון קאריץ זצוקלל"ה :

דער צדיק ר' פנחס פון קאריץ האט געהאט חסידים אונ פיל שטעט וועלכע פלעגין אים צאלין יאהרליך געלד יעדער איינער נאך זיין יכולת. ער פלעגט שוין אליין צייכענין אלע יאהר אצעטיל וויפיל יעדער זאל געבין . אונ צווייא פון זיינע גרעסטע תלמידים פלעגין אלע יאהר פאהרין דאס געלד צו זאמין נעמין . איין יאהר האט דער רבי נישט גישטעלט אין זיין צעטיל א גרויסין גביר וועלכער פלעגט אים צאהלין שיין געלד . נאר ער האט גישטעלט דעם גביר'ס אזוהן . איז עס בייא זיינע תלמידים גיוועזן איין וואונ=דער וואס ער האט דעם גביר נישט גישטעלט . ווייא זייא זענין געקומין

אין

ישראל וקדושתו

אין דער שטאָט אַריין און זייא האָבּין זיך נאָך גיפרעגט אויף דעם גבּיר . האָט מען זייא גיזאָגט אַז דער גבּיר איז גישטאָרבּין . און זיין זוהן איז געבליבּין בּייא דעם גאַנצין רייכטהום . זענין זיי צו איהם געגאַנגין און האָבּין בּייא איהם גענימען וויפיל דער רבּי האָט איהם גישטעלט . און אַפּאָהר יאָהר אַרום האָט דער רבּי שוין דעם יגבּיר'ס זוהן אויך גישט געצייכינט אין צעטיל וויא זיינע תלמידים האָבּין דאָס גיזעהן האָבּין זייא גירעכינט אַז דעם גבּיר'ס זוהן איז שוין גישטאָרבּין בּעוויל זייא האָבּין דאָך גיזעהן דאָס עס איז גישעהן בּייא דעם ערשטין מאָהל אַז ער האָט זיין פאָטער נישט אַריין גישטעלט אין דעם צעטיל . וויא זענין געקומין אין דער שטאָדט און האָבּין זיך נאָך גיפרעגט אויף דעם גבּיר'ס זוהן האָט מען זייא דערצײלט . אַז ער מיט זיין הויזגעזינד זענין זענין געוואָרין שטאַרק אויס געלאָסען . און זיין הויז ווערט נישט יודיש געפירט . בּעוויל זיין פאָטער פלעגט שטענדיג האַנדלין מיט קריסטין . און זיין האַנדיל איז אויך דער זעלבּער . און ווען ער האָט איבּער גינומין דעם האַנדיל איז נאָך גיוועזען זייער יונג דריבּער איז ער בּיסליך וויים געוואָהנט גיוואָרין צו זייא :

זייא עס איז פערבּייא גיגאַנגין נאָך עטליכע יאָהר האָט איהם דער רבּי ווידער אַריין גישטעלט אין צעטיל אריין און האָט אויף גיצייכינט וויפיל ער זאָל געבּין . האָבּין זייא זיך דערויף שטאַרק גיוואונדערט דען זייא האָבּין אַלע יאָהר געהערט אַז וואָס יאָהר גייט ער מיין אַראָפּ פון יודישען הערג וויא זייא זענין געקומין אין דער שטאָדט אַריין האָבּין זייא זיך אויף איהם גיפרעגט . האָט מען זייא דערצײלט אַז ער איז דיזעם יאָהר פלוצליגג איבּער גיקעהרט געוואָרין צו אַ אַנדערין מענטש . דען ער מיט זיין הויזגעזינד גייען צוריק יודיש גיקליידט און עס ווערט אַלעס געפירט יודיש אויפין העכסטין אופן . און עס ווייסט קיינער נישט דיא אורזאַכע דערפון . וויא זייא האָבּין דאָס געהערט זענין זייא צו איהם בּאַלד גיגאַנגין . האָט ער זייא זייער פריינדליך צו גענומין און האָט זייא גיפרעגט וויא פיל ער שטייט אין צעטיל . האָבּין זייא צו איהם געזאָגט מיר בּעטין דיך . דיא זאָלסט אונז זאָגין דיא וואָרהייט פאַר וואָס אין דער צייט וואָס אונזער רבּי האָט דיך נישט אַריין גישטעלט אין צעטיל האָבּין מיר געהערט אַז דיא פירסט דיך אויף שטאַרק אויס גילאַסין . און אַזוי האָבּין מיר אויך געהערט איבּער דער גאַנצער צייט . און יעצט האָט דיך דער רבּי צוריק אַריין גישטעלט אין צעטיל . האָט ער זייא גיענטפערט איך וועל אייך דערציילין דיא וואָרהייט איך האָבּ מיך אַמאָהל גילייגט שלאָפין נאָך מיטאָג האָט זיך מיר געחלומט אַז איך פאָהר אינטער ווענינס וויא מיין געוואָנהייט